

D E C I Z I E

07 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Elena Covalenco
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursurile declarate de către Nichita Ion, executorul judecătoresc George Boțan și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nichita Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Boțan George cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2015, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Nichita Ion și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 07 iulie 2014, Nichita Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a invocat că prin Ordonanța Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2010, s-a dispus încasarea din contul lui Ursu Petru în beneficiul său a sumei de 2810 euro și 660 lei, iar prin încheierea executorului judecătoresc Boțan George din 04 ianuarie 2011, a fost intentată procedura de executare a documentului executoriu

Susține că pentru executarea documentului executoriu menționat, a achitat în avans executorului judecătoresc Boțan George cheltuielile de executare în sumă de 6312,45 lei.

Menționează că prin încheierea executorului judecătoresc Boțan George nr.065-233/11 din 25 iulie 2011, i-a fost transmis în proprietate $\frac{1}{2}$ cotă-parte din imobilul aflat în proprietatea lui Ursu Petru, iar prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07 decembrie 2011, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2012 a fost anulată încheiere executorului judecătoresc.

Remarcă că prin cererea din 28 mai 2012, a solicitat executorului judecătoresc Boțan George intervenirea în vederea conexării procedurii de executare a ordonanței Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2010 cu cele aflate în procedura la executorul

judecătoresc Sărătură Nelea, în temeiul art. 31 din Codul de executare, solicitând totodată restituirea cheltuielilor de executare achitate în avans, însă prin scrisoarea nr. 065-233/11 din 08 iunie 2012, a fost informat că, solicitarea privind conexarea procedurilor de executare a fost admisă, iar solicitarea privind restituirea cheltuielilor de executare achitate în avans a fost respinsă.

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2014 a fost menținută hotărârea primei instanțe privind netemeinicia refuzului restituirii cheltuielilor de executare achitate în avans și obligarea executorului judecătoresc să-i restituie acestea cheltuieli, prin aceeași decizie fiind constatat că executorul judecătoresc Sărătură Nelea a restituit fără executare documentul executoriu lui Boțan George încă la 17 decembrie 2012.

Mai afirmă reclamantul că din 17 decembrie 2012, executorul judecătoresc Boțan George nu a întreprins nici o măsură privind executarea documentului executoriu, și nici nu l-a informat despre reluarea procedurii de executare, motiv din care a fost în imposibilitate de a interveni în mersul executării.

Prin urmare, consideră că neexecutarea documentului executoriu se datorează inacțiunilor neîntemeiate și abuzive ale executorului judecătoresc Boțan George și au ca efect încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Solicită constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a documentului executoriu și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a prejudiciului material în sumă de 2 810euro și 660 lei, dobânda de întârziere în sumă de 409 euro, prejudiciului moral în mărime de 70 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 septembrie 2014 a fost atras în calitate de intervenient accesoriu executorul judecătoresc George Boțan. (f.d. 45).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatat faptul încălcării dreptului lui Ion Nichita la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Nichita Ion prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 280 lei, iar în total suma de 20 280 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2015, au fost respinse apelurile declarate de Nichita Ion și Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

La 05 mai 2015, Nichita Ion a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii integral.

În motivarea recursului a invocat că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel în partea respingerii cerințelor sunt neîntemeiate și urmează a fi casate.

Astfel, invocând prevederile art. 130, art. 239 CPC, menționează că instanțele ierarhic inferioare nu au argumentat care sînt motivele ce au servit drept temei de respingere a cerințelor, or, cele invocate de instanțe nu sunt suficiente pentru a explica preferința acordată justificărilor invocate de pîrît și temeiurile aduse de reclamant.

Mai mult ca atît, instanțele nu s-au expus asupra argumentelor reclamantului privind cauza Cebotari și alții vs Republica Moldova (Hotărîrea CEDO din 27.01.2014), în care Curtea a reiterat că, atunci când autoritățile sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărâri judecătorești și nu o fac, inacțiunea lor poate angaja

responsabilitatea statului în temeiul articolului 6 §1 al Convenției (a se vedea *Scollo v. Italy*, 28 septembrie 1995. §44. Seria A nr.315-C).

Totodată, cu referire la prevederile Recomandării nr. 6 a Curții Supreme de Justiție din 01 noiembrie 2012, afirmă că prejudiciul material solicitat este format anume din valoarea obiectului neexecutării și dobânzile legale calculate în temeiul art. 14, art. 585 și art. 619 Cod civil, iar concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind respingerea cerinței de încasare a prejudiciului material, care de fapt și de drept constituie suma obiectului executării și dobânzilor calculate în temeiul legii pentru întârzierea executării obligației sunt neîntemeiate.

Remarcă că art. 14 Cod civil prevede expres noțiunea de prejudiciu și conținutul acestuia, iar instanțele inferioare nu s-au expus asupra tuturor motivelor de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, și nu au acordat o deplină eficiență recomandărilor și prevederilor menționate în hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 11 noiembrie 2013 privind procedura de judecare a cauzelor civile în ordine de apel, fapt ce a dus la încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material și celor de drept procedural.

La fel, susține că în speță termenul de neexecutare a documentului executoriu depășește la moment 53 luni, dintre care o perioadă de 30 luni, nu a fost întreprinsă nici o acțiune în vederea executării documentului executoriu, iar acest termen, fiind raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, constituie o încălcare gravă a dreptului persoanei la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu.

Mai invocă că documentul executoriu nu a fost executat pînă în prezent nici parțial, iar în astfel de condiții este în drept să pretindă că este „victimă” a unei încălcări a drepturilor sale garantate de Convenție ca urmare a neexecutării îndelungate a hotărârii judecătorești definitive pronunțate în favoarea sa, iar suma de 70 000 lei, solicitată cu titlu de prejudiciu moral îi poate aduce satisfacție, acesta fiind una echitabilă și proporțională suferințelor cauzate.

La 11 mai 2015, executorul judecătoresc George Boțan, la fel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată și depusă tardiv.

În motivarea recursului a invocat că atît prima instanță cît și instanța de apel au apreciat unilateral probele din dosar și au ezitat să analizeze probele în ansamblul și interconexiunea lor și să pătrundă în esența pricinii, neglijînd argumentele și probelor administrate de intimat și intervenientul accesoriu.

În acest sens afirmă că instanțele ierarhic inferioare au neglijat o probă de valoare notorie pentru justa soluționare a pricinii, și anume încheierea nr. 065-233/11 din 25 iulie 2011, prin care procedura de executare nr. 065-233/11 a fost încetată.

Or, anume din acest moment a început să curgă termenul dreptului la acțiune a intimatului Nichita Ion, termen care s-a epuizat încă la data de 26 ianuarie 2012, și l-a decăzut pe Nichita Ion din dreptul de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin pretinsa neexecutare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Susține că cererea de chemare în judecată a fost depusă doar la data de 07 iulie 2014, ceea ce constituie o depășire vădită a termenului de acțiune, cu atît mai mult că reclamantul nu a solicitat repunerea în termen a acțiunii.

Consideră că, faptul admiterii unor astfel de erori judiciare, constituie o încălcare vădită și gravă a dreptului la un proces echitabil reflectat în art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Totodată menționează recurentul că instanța de apel a interpretat eronat hotărîrea judecătoreiei Centru din 07 decembrie 2011 privind anularea încheierii executorului judecătoresc de transmitere a ½ cota-parte din bunul imobil în contul stingerii creanței, deoarece prin actul judecătoresc menționat a fost anulată încheierea de transmitere a ½ cotă-parte din bunul imobil în contul stingerii creanței, însă nu a fost anulată încheierea de încetare a procedurii de executare.

Subsecvent susține că în speță este vorba despre două încheieri separate, iar atîta timp cît încheierea de încetare a procedurii de executare nr. 065-233/11 nu a fost anulată printr-un act judecătoresc, aceasta este valabilă și produce efecte juridice.

Consideră că instanța de apel și-a arogat dreptul de a interpreta un act judecătoresc și a depășit limitele circumstanțelor constate de o instanță judecătorească, fapt ce contravine prevederilor art. 123 alin. (2) CPC.

Astfel, prin acțiunile sale, instanța de apel a pronunțat niște pseudojudecăți care nu au la bază nici un act judecătoresc și a depășit limitele judecării cauzei prin repunerea de facto a intimatului în termenul legal de acțiune, care a fost omis, cu toate că acesta nici nu solicita repunerea în termen, or, art. 240 alin. (3) CPC indică expres că instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Independent de acest fapt, relevă că Nichita Ion prin conduita sa pasivă a demonstrat nulitatea și inutilitatea mizei pentru executarea hotărîrii judecătorești prin faptul că în perioada de pînă la depunerea acțiunii nu și-a dat interesul ca hotărîrea judecătorească să fie executată, sau, acesta într-un mod dolosiv nu a obiectat în nici un fel împotriva presupusei stagnări a procedurii de executare, ca mai apoi să înainteze o acțiune împotriva statului și să se îmbogățească fără justă cauză recurgînd la un abuz de drept prin Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Mai mult decît atît, Nichita Ion nu a solicitat reluarea procedurii de executare, deși avea posibilitatea reală să o facă, acesta a solicitat doar restituirea cheltuielilor de executare nu însă și reluarea procedurii de executare, ceea ce denotă că în perioada de timp cuprinsă între data de 25 iulie 2011 pînă la data depunerii acțiunii, care formează obiectul prezentului raport material-litigios, și anume data de 07 iulie 2014, Nichita Ion nu a întreprins nici o acțiune pentru a afla soarta procedurii de executare.

Insistă că deoarece procedura de executare nr. 065-233/11 a fost încetată printr-un act al executorului judecătoresc din 25 iulie 2011, care nu a fost anulat de o instanță judecătorească și produce efecte juridice pînă în prezent, concluzionează că acțiunea depusă de Nichita Ion urma să fie respinsă ca fiind tardivă, întrucît prin prisma la art. 3 alin. (3) Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul executării actului judecătoresc irevocabil sau în decursul a 6 luni de la încetarea procedurii de executare.

La 19 mai 2015, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primeni instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și urmează a fi casată sau modificată.

Astfel, invocînd prevederile art. 239, 373 alin. (1) CPC, susține că instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral, or, compensația pentru prejudiciul moral cauzat a sumei de 20 000,00 lei stabilită de instanța de fond și menținută de instanța de apel este una exagerată.

Invocă că existența prejudiciului considerabil presupune două elemente ce urmează a fi constatate și anume existența prejudiciului și caracterul considerabil al acestuia, iar legătura de cauzalitate între aceste două elemente urmează a fi probată de către reclamant.

Însă, Nichita Ion în cadrul examinării cauzei nu a prezentat probe veridice, admisibile, pertinente și concludente care să confirme faptul prejudicierii considerabile a acestuia.

Totodată, reieșind din jurisprudența CEDO, menționează că survenirea prejudiciului ca urmare a săvârșirii încălcării trebuie să fie certă și nu presupusă, iar reclamantul trebuie să demonstreze legătura cauzală dintre violarea CEDO și prejudicial pretins. Este compensat doar prejudiciul cauzat ca urmare a evenimentelor contrare CEDO. Totodată, CEDO cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea CEDO să fie comparabile cu cele acordate de CEDO în cauze comparabile, iar la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, CEDO ea în calcul nivelul de trai (venitul populației) din statul vizat.

Astfel, prejudiciul moral urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținere a unor foloase necuvenite.

În altă ordine de idei, consideră că argumentele instanței de fond în admiterea acțiunii menținute de instanța de apel precum că statul este în prezența încălcării art. 6 § 1 al Convenției, deși a îndeplinit acțiuni pentru executarea documentului executoriu, sunt inexplicabile.

Indică că, jurisprudența Curții Europene, garantează oricărei persoane dreptul de acces la justiție, care are drept consecință dreptul la executarea hotărârilor judecătorești definitive, însă, acest drept nu obligă un stat să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, oricare ar fi ea și oricare ar fi circumstanțele; în schimb, statul are obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce îi revin.

Respectiv, instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate și suficiente.

Sub acest aspect, la caz se constată că statul a întreprins măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru a executa hotărârea judecătorească.

Or, examinând în detaliu, circumstanțele cauzei, consideră că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii a întreprins toate măsurile necesare pentru executarea documentului menționat, reiterând încă o dată că imposibilitatea executării titlului executoriu se datorează debitorului, care nu deține bunuri care ar putea fi executate.

Subsecvent, Curtea Europeană în litigii similare reamintește că aprecierea termenului rezonabil de executare urmează a fi făcut după anumite criterii de apreciere, cum sînt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților, și miza (interesul) pentru reclamant.

Sau, la caz, procedură de executare a fost una destul de complex, având în vedere că debitorul Ursu Petru, dispunea doar de un bun imobil deținut în coproprietatea cu soția sa și mai avea datorii scadente față de alți creditori, iar conduita executorului judecătoresc este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligentă.

Totodată, în funcție de factorii precum sunt, durata neexecutării, miza litigiului, circumstanțele personale ale reclamantului, reține că Curtea decide în fiecare caz în parte, dacă este cazul să fie acordat despăgubire pentru dauna morală sau dacă simpla

constatare a violării poate fi suficientă.

Prin referințele depuse la 24 iunie 2015, Nichita Ion a solicitat declararea recursului Ministerului Justiției al RM ca inadmisibil și respingerea recursului declarat de către executorul judecătoresc Bo-țan George ca fiind neîntemeiat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei nu rezultă expres data expedierii deciziei redactate de către instanța de apel în adresa recurenților.

Conform fișei de înregistrare a corespondenței rezultă că Ministerul Justiției al RM a recepționat copia deciziei contestate la 21 aprilie 2015 (f. d. 156), fapt susținut și de către recurentul Ministerul Finanțelor al RM.

Prin urmare, instanța de recurs atestă că atât recursul declarat de Nichita Ion la 05 mai 2015, cât și recursurile declarate de Ministerul Justiției al RM la 19 mai 2015 și executorul judecătoresc Boțan Gheorghe la 11 mai 2015 împotriva deciziei instanței de apel din 11 martie 2015, au fost depuse în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile neîntemeiate și care urmează a fi respinse din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

La caz, se constată că Nichita Ion, făcând uz de noul remediu intern, în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin acțiunea formulată a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, precum și cheltuielile de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia parțial, constatând încălcarea dreptului lui Nichita Ion la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Nichita Ion prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 280 lei, iar în total suma de 20 280 lei, soluția care a fost menținută și de instanța de apel.

Conform prevederilor art. 2 alin. (1) și (2) ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Raportând prevederile normei enunțate la circumstanțele speței, instanța de recurs constată ca fiind justă soluția instanței de apel, care examinând pretențiile reclamantului prin prisma prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 a constatat încălcarea dreptului lui Nichita Ion la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile.

Aici se va remarca că executarea hotărârii judecătorești constituie parte integrantă a procesului, iar Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale la art. 6 § 1 statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Respectiv, cerința Convenției ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței precum și exercitarea căilor de atac.

Cu referire la perioada ce urmează a fi luată în considerație la caz, instanța de recurs atestă că la data de 30 iulie 2010, judecătoria Criuleni a eliberat ordonanța judecătorească nr. 2po-168/10, prin care s-a încasat de la debitorul Ursu Petru în beneficiul creditorului Nichita Ion, suma de 2810 euro și 660 lei.

Drept urmare, la data de 04 ianuarie 2011, Nichita Ion a înaintat executorului judecătoresc George Boțan documentul executoriu nr. 2po-168/10 din 30 iulie 2010, care pînă în prezent se află în procedura de executare, fapt ce se confirmă și prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2014 (f. d. 4-11).

Conform prevederilor art. 123 alin. (2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

De altfel, din materialul probator, s-a stabilit cu certitudine și faptul că pentru executarea documentului executoriu, Nichita Ion a achitat integral executorului judecătoresc Boțan George cheltuielile de executare în sumă de 6312,45 lei.

Prin încheierea executorului judecătoresc Boțan George nr. 065-233/11 din 25 iulie 2011, a fost dispusă transmiterea în proprietatea creditorului Nichita Ion ½ cotă - parte din imobilul aflat în proprietatea debitorului Ursu Petru.

Prin hotărârea judecătoreiei Centru mun. Chișinău din 07 decembrie 2011, s-a dispus anularea încheierii executorului judecătoresc George Boțan nr. 065-233/11 din 25 iulie 2011, iar prin decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău nr. 2r-99/2012, hotărârea judecătoreiei Centru mun. Chișinău din 07 decembrie 2011 a fost menținută fără modificări.

Tot actele cauzei atestă că prin cererea din 28 mai 2012, Nichita Ion a solicitat executorului judecătoresc George Boțan restituirea cheltuielilor de executare achitate în avans și intervenirea în vederea conexării procedurii de executare menționate cu cele aflate la executorul judecătoresc Nelea Sărătură.

La caz, se mai constată că la 22 iunie 2012, Nichita Ion s-a adresat în instanță de judecată cu o cerere privind recunoașterea ilegalității refuzului executorului judecătoresc Boțan George cu privire la restituirea cheltuielilor de executare și obligarea acestuia de a restitui cheltuielile de executare avansate pentru executarea documentului

executoriu nr. 2po-168/10 din 30 iulie 2010.

Prin hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 12 noiembrie 2013, cererea lui Nichita Ion a fost admisă integral în sensul formulat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2014, a fost menținută hotărârea primei instanțe privind netemeinicia refuzului restituirii cheltuielilor de executare avansate de reclamant Nichita Ion și obligarea executorului judecătoresc George Boțan de a le restitui.

De asemenea, din materialele dosarului s-a stabilit că pe parcursul executării titlului executoriu prezentat de reclamantul Nichita Ion, de către executorul judecătoresc George Boțan au fost întreprinse mai multe măsuri legale în vederea executării titlului executoriu aflat în procedură, inclusiv, transmiterea în proprietatea creditorului Nichita Ion a ½ cotei-părți din imobilul aflat în proprietatea debitorului Ursu Petru, cu toate acestea până în prezent documentul executoriu menționat nu a fost executat, rămânând în curs de executare.

Reieșind din circumstanțele relatate, instanța de recurs constată că examinând pretențiile lui Nichita Ion cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești prin prisma prevederilor art. 6 § 1 al Convenției, cât și ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, instanțele judecătorești corect au stabilit încălcarea dreptului acestuia la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, reținând în acest sens că ordonanța judecătorească din 30 iulie 2015, prin care s-a dispus încasarea de la debitorul Ursu Petru în beneficiul creditorului Nichita Ion a sumei de 2 810 euro și 660 lei, nu a fost executată până la momentul examinării prezentei cauze în ordine de apel.

Or, o autoritate de stat nu poate să invoce lipsa bunurilor la debitor care ar putea fi urmărite sau existența la acesta a datoriilor scadente față de alți creditori ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești irevocabile, mai mult că întârzierea de executare nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform articolului 6 § 1 al Convenției (*Immobiliare Saffi versus Italy* [GC], nr. 22774/93, § 74, ECHR 1999-V).

La acest capitol, se va menționa și Hotărârea CEDO din 29 noiembrie 2005, cererea nr. 15840/02 *Grițco versus Moldova*, în care Curtea reamintește, că dreptul la o instanță, garantat de articolul 6 §1, ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți.

Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby versus Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-11, p. 510, §40 și *Burdov versus Russia*, nr. 59498/00, §34, din 7 mai 2002).

Așa fiind, în speță este cert că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, n-a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare Nichita Ion nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la încasarea unei sume considerabile, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

În conexiunea celor relatate, la caz se constată că, deși în perioada 04 ianuarie 2011 – 25 iulie 2011, autoritatea responsabilă de executare a hotărârii judecătorești a întreprins măsurile concrete și necesare întru executarea documentului executoriu cu privire la încasarea de la Ursu Petru în beneficiul lui Nichita Ion a sumelor de 2810 euro

și 660 lei, este evident că în perioada 17 decembrie 2012, din momentul restituirii executorului judecătoresc Boțan George a titlului executoriu fără executare și pînă la data depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, nu a fost întreprinsă nici o măsură concretă, în vederea executării ordonanței judecătorești irevocabile.

Comportamentul părților.

În ceea ce privește comportamentul autorităților naționale, se constată că acestea nu au întreprins careva acțiuni concrete și măsurile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești, iar ca rezultat titlul executoriu rămânând neexecutat pînă în prezent.

Interesul creditorului.

În speță, instanța de recurs remarcă faptul că miza pentru creditorul Nichita Ion este evidentă, fiind bazată pe dreptul acestuia la restituirea unor sume bănești.

În conexiunea celor relatate, reieșind din perioada neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de executare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația executării, precum și miza (interesul) pentru creditor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că cerința cu privire la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 al Convenției, nu a fost respectată, împrejurări ce atestă corectitudinea soluției instanțelor ierarhic inferioare cu privire la constatarea acestei încălcări.

Conform art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Potrivit dispozițiilor art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Cu referire la prevederile enunțate, reieșind din specificul acțiunii și în virtutea competenței sale de a determina mărimea compensației pentru prejudiciu moral în funcție de cele constatate, instanța de recurs relevă că instanțele ierarhic inferioare cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, just au ajuns la concluzia admiterii parțiale a cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral și au determinat mărimea compensației pentru prejudiciul cauzat lui Nichita Ion în sumă de 20 000 lei ce ar constitui o satisfacție echitabilă a prejudiciului cauzat acestuia ca rezultat al neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Distinct de cele menționate, se constată a fi lipsită de suport critica recurentului Nichita Ion în dezacord cu cuantumul prejudiciului moral acordat de către instanțele judecătorești inferioare, menționând că neîntreprinderea măsurilor adecvate pentru a executa hotărârea judecătorească irevocabilă o perioadă de timp exagerat de mare de către autoritățile statului RM constituie temei de încasare integrală a prejudiciului moral

și prejudiciului material din contul statului RM.

În susținerea acestei opinii instanța de recurs reiterează că chiar dacă și se constată că o perioadă de timp, autoritatea responsabilă de executare a hotărârii judecătorești, și anume executorul judecătoresc George Boțan, nu a întreprins careva măsuri concrete, în vederea executării hotărârilor judecătorești irevocabile, instanței de judecată nu au fost prezentate probe care ar confirma că debitorul, ar fi deținut careva bunuri imobile sau mobile, care au fost înstrăinate în acea perioadă, ori conturi bancare care au fost închise, decât bunuri imobile situate în satul Măgdăcești raionul Criulni, pe care au fost aplicate măsuri de asigurare în modul corespunzător.

Totodată, instanța de recurs reține că întemeiată și soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la respingerea cererii cu privire la încasarea prejudiciului material.

Într-adevăr, dispozițiile art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 prevăd că în urma constatării faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Însă, în interpretarea corectă a dispozițiilor citate este necesar de a distinge că repararea prejudiciului material constă din prejudiciul ce rezultă din caracterul încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și nu din prejudiciul ce constituie valoarea creanței ce urmează a fi încasată în baza titlului executoriu, cum la caz se solicită de către creditorul Nichita Ion.

Aceasta mai cu seamă când este vorba de un terț privat, cum este Nichita Ion, deoarece principiul conform căruia hotărârile judecătorești trebuie executate nu poate fi interpretat ca obligând statul să răspundă pentru obligațiile unui terț privat. Or, sarcina autorităților naționale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism (organele de executare, executori judecătorești), dar nu de a substitui debitorul privat și a achita sumele încasate prin hotărârile judecătorești.

Astfel, este de remarcat că atunci când, în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, se discută durata executării procedurilor judiciare, fie în aspect civil, fie în aspect penal, prejudiciul material poate apărea exclusiv în cazul când există o legătură de cauzalitate între pretinsa violare a dreptului la durata rezonabilă a procedurilor și pierderi materiale datorită imposibilității de a se folosi de drepturi pecuniare sau de a se bucura de fructele acestora (a se vedea Boboc versus Moldova nr. 27581/04, §44-45, 04 noiembrie 2008 și Cravcenco versus Moldova, nr. 13012/02, §64-67, 15 ianuarie 2008).

Prin urmare, nici prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 și nici jurisprudența CEDO nu impun în sarcina statului responsabilitatea și obligativitatea executării unei hotărâri judecătorești în cazul persoanei private, ci doar repararea prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Or, la caz debitorul obligației pecuniare față de Nichita Ion este Ursu Petru și nu Statul Republica Moldova, iar după cum a fost relevat și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru drepturile omului, cauza Margareta Grițco contra Moldovei, decizia din 29 noiembrie 2005, responsabilitatea statului pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești pronunțate împotriva unui terț privat (persoană fizică sau entitate juridică privată) nu se extinde mai departe decât până la implicarea organelor de stat în procedurile de executare.

Ca consecință, instanța de recurs respinge critica recurentului Nichita Ion cu privire la netemeinicia respingerii de către instanțele de judecată ierarhic inferioare a cerinței cu privire la încasarea prejudiciului material.

Cât privește dezacordul recurentului Ministerul Justiției al RM ce ține de compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de recurs paralel cu dispozițiile art. 96 CPC, relevă și practica judiciară aferentă speței examinate, care distinge că la examinarea pretențiilor privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aprecierea costurilor și cheltuielilor judiciare se face în dependență de probele prezentate de părți, de obicei prin documentele de plată și descifrarea orelor de lucru ale avocatului, tarifelor aplicate precum și luarea în considerație a faptului că aceste cheltuieli să fie rezonabile ca quantum.

În aceste condiții, instanța de recurs consideră că instanțele judecătorești corect au reținut că la materialele dosarului sunt anexate bonurile de plată în suma totală de 280 lei, ce constituie cheltuieli pentru autentificarea copiilor de către notar și cheltuieli de transport (f.d. 54), cheltuieli care au fost reale, necesare și rezonabile, prin urmare corect au fost admise integral aceste pretenții.

În același timp, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că și recursul declarat de executorul judecătoresc Boțan George urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 358 alin. (1) CPC, hotărârile pronunțate în prima instanță de judecătoria pot fi atacate cu apel la curțile de apel de drept comun.

La caz se constată că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 decembrie 2014, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Nichita Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Boțan George cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral, fiind constatat faptul încălcării dreptului lui Ion Nichita la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Nichita Ion prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 280 lei, iar în total suma de 20 280 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 24 noiembrie 2014, hotărârea menționată a fost contestată cu apel de către Ministerul Justiției al RM, iar la 01 decembrie 2014 și de către Nichita Ion.

La acest segment se va remarca că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2015, casarea cărei se solicită prin prezentul recurs, au fost examinate și respinse cererile de apel depuse de Nichita Ion și Ministerul Justiției al RM, astfel fiind cert, că executorul judecătoresc Boțan George nu a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014.

În aceste condiții se constată că executorul judecătoresc Boțan George nu a contestat hotărârea primei instanțe cu apel, respectiv ultimul nu este în drept să declare recurs nici împotriva deciziei instanței de apel, prin care hotărârea primei instanțe a fost menținută, or prevederile art. 429 alin. (4) CPC, direct statuează că nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea de apel, din moment ce legea prevede această cale de atac.

În asemenea împrejurări, se imune respingerea recursului declarat de executorul judecătoresc Boțan George.

Față de cele ce preced și fiind cert că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a căror-va dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de Nichita Ion, Ministerului Justiției al RM și executorul judecătoresc Boțan George și de a menține a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), b) și e) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se resping recursurile declarate de Nichita Ion, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și executorul judecătoresc Boțan George.

Se ,emține decizia Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2015 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nichita Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Boțan George cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Tamara Chișca-Doneva